

Må utlevere sensitive opplysninger

2001-04-05 Allmennleger er opprørt over at forsikringsselskapene i stadig større grad krever innsikt i journalene. Som mottiltak vurderer nå en trondheimslege å innføre to journaler; en intern og en offentlig.

- Mann (60) ble lammet i armen under en operasjon. Sykehuset innrømmet feil, men Norsk Pasientskadeerstatning ba om fullstendig journal - 30 år tilbake i tid! - Kvinne (40) fikk nakkeslengskade. Forsikringsselskapet ba om fullstendig journal, som blant annet inneholdt opplysninger om abort, clamydia og herpes...

Spesialist i allmennmedisin, Kristin Lamvik Kjørholt i Trondheim, tror ikke pasientene vet helt hva de skriver under på når forsikringsselskapene ber om carte blanche-mulighet til å innhente informasjon. Samtykker pasientene til journalinnsyn, kan alt de har gått til lege med de siste årene bli tilgjengelig for selskapet. Derfor har Lamvik Kjørholt tenkt på om hun skal begynne med to typer journaler, én bare for seg selv og én som eventuelt kan sendes til forsikringsselskapene.

Opphav:

Dagens Medisin 07/01

Horribel grafing

- Hvem eier egentlig journalen? I den kan det stå ting som pasienten aldri har betrodd noen andre enn meg. Den kan også inneholde opplysninger om pasienten som kommer fra nære pårørende, informasjon som er svært fortrolig og aldri bør komme andre enn pasienten for øret, sier Lamvik Kjørholt. Hun er også bekymret for hvem i forsikringsselskapet som får journalene. - Det står et underpunkt på skjemaet om at man kan sende journalen direkte til forsikringsselskapets lege. Jeg er ikke sikker på at alle pasienter gjør dette. Man risikerer derfor at en tilfeldig saksbehandler får innsyn i journalen. Dette er horribelt, og en grafing i andre folks elendighet, sier Lamvik Kjørholt opprørt.

Sykehuset beklaget

Også spesialist i allmennmedisin og samfunnsmedisin, Anders Lunde i Bergen, har engasjert seg i problematikken. I et innlegg på nettstedet eyr beskriver han en pasient som har hatt Bechterew fra 25-årsalderen, men som aldri har vært sykemeldt og har ledet eget firma. Pasienten fikk nyrekreft, operasjon ble gjennomført med tilfredsstillende resultat og pasienten ble helbredet for sin kreftsykdom. Da pasienten våknet opp fra narkosen, var han lammet i høyre arm, og dette ble diagnostisert til plexusskade på grunn av langvarig uheldig armstilling under operasjonen. Det ble antatt god prognose, men det ville ta tid. Sykehuset beklaget, påtok seg fullt ansvar og anbefalte søknad om erstatning fra Norsk Pasientskadeerstatning (NPE). De oversendte all aktuell dokumentasjon til NPE, inkludert journalutskrift og epikrise. Noe senere fikk Anders Lunde, som pasientens allmennlege, brev fra NPE, som ba om å få tilsendt en komplett og uredigert kopi av journalen.

Økonomien bestemmer?

Lunde undrer seg over hvor etikken er i denne praksisen. - Er det etisk riktig at et forsikringsselskap skal kunne be om en komplett og uredigert journal fra hele livet for å vurdere en skade påført under sykehusbehandling? Hva om dette gjaldt en kjent person som hadde noe han gjerne ville beholde for seg selv? - Forsikringsselskapet kan hevde å ha pasientens samtykke, fordi det står på opplysningsskjemaet i forbindelse med skademelding at pasienten gir et slikt samtykke. I dette samtykket står det imidlertid ikke noe om at opplysningene burde være relevante, sier Lunde. Lunde tror det kan være en økonomisk problemstilling som ligger bak, fordi forsikringsselskapene betaler fast takst for hele journaler. I dette tilfellet redigerte Lunde ned journalen til de siste to årene, til sammen 16 sider. Dette ble godtatt av NPE.

Nødvendig ved personskade

Rådgivende lege Marit Krohg i If skadeforsikring forstår allmennlegenes bekymring når de sender fra seg uredigerte journaler, men mener det er nødvendig i spesielle tilfeller.

If ba i fjor om mellom 40 og 50 slike fullstendige journaler. - Det gjøres først og fremst i sammenhenger der det søkes om erstatning etter personskade hvor det er viktig å avklare om det er skaden eller andre forhold som er årsak til plagene. Vi ber ikke om slike journaler ved tegning av forsikring, og ytterst sjelden ved krav om uføredekning.

Relevant - eller ikke?

- Er det medisinskfaglig nødvendig å få fullstendig journal med mulig lang medisinsk historie? - Hvis vi får nøyaktige og relevante opplysninger fra legen, reduserer det vårt behov for en komplett journal. Men det kan være vanskelig for legen å se hva som er relevante opplysninger for oss. - Hva med eksempelet om kvinnen som hadde fått en nakkeslengskade, og hvor hennes journal inneholdt både opplysninger om abort og kjønnssykdom.

Er dette relevante medisinske opplysninger? - Det kan være uttrykk for psykososiale belastninger som kan prege pasienten og påvirke symptomutviklingen ved nyere skade. Men hvis slike episoder ligger langt tilbake i tid, er de neppe relevante.

Journalredigering

Krohg opplyser at allmennlegen kan sende fullstendige og uredigerte journaler direkte til forsikringsselskapets medisinskansvarlige lege i de tilfellene selskapet ber om uredigert journal. Denne legen vil da redigere bort det som er sensitivt og irrelevant for saken - før journalen sendes til saksbehandler og eventuelt jurist. Da er det bare selskapets medisinsk ansvarlige lege som ser den ufullstendige journalen. Krohg innrømmer imidlertid at dette kan være vanskelig for små selskap som ikke har egne medisinskfaglig ansvarlige leger. - Forstår du allmennlegenes bekymring? - Ja, det gjør jeg. En journal er langt mer enn et juridisk dokument, og det skal ikke være enkelt å innhente uredigerte journaler. Derfor er det viktig at de retningslinjer som nå gjelder blir fulgt opp, både av leger og forsikringsselskap. Det vil sikre at slike journaler behandles med nødvendig respekt.

Sletter ikke navn

Også Erling Breivik i Norsk Pasientskadeerstatning (NPE) presiserer at de er nødt til å be om fullstendige og uredigerte journaler. Han mener imidlertid at NPE skiller seg ut fra forsikringsselskap, fordi de ikke selger forsikringer. Direktøren mener det er nødvendig for hans firma å skaffe seg så mange medisinske opplysninger som mulig, for å få et totalt sykdomsbilde. Breivik mener å kunne berolige både leger og pasienter med at de medisinske opplysningene ikke tilflyter andre enn saksbehandler, den interne medisinske rådgiveren, i enkelte tilfeller en ekstern medisinsk rådgiver og avdelingsjefen, og at alle disse har taushetsplikt. - Anonymiserer dere disse dokumentene, det vil si sletter navnene? - Nei, det gjør vi ikke. - Kunne dere ikke be om relevante medisinske opplysninger når dere ber om journaler fra allmennlegene? - Det blir feil hvis disse legene skal vurdere hva som er relevante medisinske opplysninger.

Ballo tar avstand

SV-politiker Olav Gunnar Ballo (bildet) tar sterk avstand fra forsikringsselskapenes krav og praksis. Han mener at loven bør strammes inn, slik at det skal bli vanskeligere for forsikringsselskap å få ut opplysninger om pasientenes journal. - Dette er helt i tråd med det Legeforeningens president, Hans Petter Aarseth, har uttalt tidligere. Også de vil ha en innstramning i lovverket på dette området, sier Ballo.

Anbefalinger for journalpraksis

Dette er hovedpunktene i anbefalingene fra Legeforeningen og det offentlige utvalget som har sett på journalpraksisen: - at det bare unntaksvis vil være nødvendig og relevant med komplett kopi av journal - som hovedregel er redigerte journalopplysninger tilstrekkelig - i de tilfellene komplett journalkopi anses nødvendig, krever dette spesiell begrunnelse og at det foreligger spesifisert samtykke (opplysninger om identifiserbare tredjepersoner og eventuelle opplysninger fra genetiske tester skal under en hver omstendighet redigeres ut) - dersom legen eller den opplysningene gjelder ønsker det, skal journalen kunne sendes direkte til navngitt lege i forsikringsselskapet som skal redigere ut opplysninger som viser seg å være både sensitive og irrelevante for formålet, før journalopplysningene går videre til ordinær saksbehandling.

Tine Dommerud

Dagens Medisin

Postboks 6970 St. Olavs Plass
0130 OSLO

redaksjonen@dagensmedisin.no

Telefon: 24 14 68 70

[Kontaktinformasjon](#)

© Dagens Medisin

Alt innhold på www.dagensmedisin.no er opphavsrettslig beskyttet.

Ansvarlig redaktør/administrerende direktør: [Lottelise](#)

[Folge](#)